

Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

Наслідки імплементації Угоди про асоціацію з ЄС для української системи регулювання нехарчової продукції

Дмитро Луценко

Міжінституційний координатор / Експерт з юридичних питань

dmytro_l@yahoo.com

Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

Стан справ з регулюванням в Україні (1)

Характеризується збереженням радянських практик керування галузями, що має наслідком:

- існування у підпорядкуванні міністерств і відомств зацікавлених у збереженні нинішньої ситуації підприємств, установ і організацій, часто з притаманними їм конфліктами інтересів;
- поширення на один вид продукції різних видів регулювання (регуляторних режимів): технічного регулювання (технічні регламенти і стандарти), санітарного регулювання (СанПіНи), охорони праці (НПАОПи і ДНАОПи), ветеринарного і фітосанітарного регулювання для харчової продукції тощо, вимоги яких часто суперечать одне одному;

Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

Стан справ з регулюванням в Україні (2)

- надмірне переважання досить затратного попереджувального (до-ринкового) контролю у вигляді державних реєстрацій, експертиз, сертифікацій, висновків тощо;
- нечіткість визначення компетенції контрольно-наглядових органів, звідки дублювання об'єктів контролю (нагляду), брак відповідальності та неможливість оцінити ефективність здійснення державного контролю (нагляду)

Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

Основні регуляторні аспекти функціонування спільного ринку Європейського Союзу (1)

- По суті ЄС є колективним членом СОТ
- Регламенти, директиви та рішення ЄС регуляторного характеру здебільшого є такими, що відповідають Угодам СОТ про ТБТ
- Всі держави-члени або асоційовані з ЄС держави повинні впровадити у своє законодавство та практики вимоги регламентів, директив та рішень ЄС, а також європейські гармонізовані стандарти на продукцію

Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

Основні регуляторні аспекти функціонування спільного ринку Європейського Союзу (2)

- Для категорій продукції, щодо яких вимоги на рівні ЄС не встановлені, діє режим загальної безпечності продукції (Директива 2001/95/EC)
- Відповідність продукції вимогам, встановленим на рівні ЄС, є достатньою передумовою для розміщення продукції на ринку будь-якої держави-члена або асоційованої держави, будь-які додаткові вимоги стосуються лише виробників країни, що їх запровадила, а отже, зменшила конкурентоздатність своїх виробників

Належна регуляторна практика, що впливає з правового режиму та підходів, що застосовуються в Європейського Союзі

Для одного виду чи аспекту промислової (нехарчової) продукції:

- один вид регулювання (регуляторний режим) – наприклад, технічне регулювання
- один регуляторний акт – наприклад, технічний регламент з оцінкою відповідності або без неї
- один контрольно-наглядовий орган, відповідальний за додержання вимог технічного регламенту

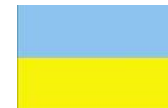

Переваги застосування в Україні належної регуляторної практики, що впливає з досвіду ЄС

- Робить державне регулювання прозорим та зрозумілим
- Є зручною для бізнесу в плані усунення суперечностей в законодавстві та причин для корупції
- Є економічно вигідною як для держави, так і для бізнесу, оскільки надає можливість досягти необхідних цілей мінімальними затратами з обох сторін
- Є зручною для державної політики, оскільки дозволяє без впливу зайвого розмаїття факторів оцінювати ефективність того чи іншого регуляторного режиму для відповідного виду продукції, а також результативність діяльності відповідного контрольно-наглядового органу із забезпечення відповідності продукції, що пропонується на ринку, вимогам відповідного акта

Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

Угода АСАА як основний інструмент переходу до регуляторної практики ЄС

Угода про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (АСАА) – інструмент усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та ЄС

- Укладення АСАА передбачене статтею 57 Угоди про асоціацію
- Види продукції та графік підготовки до укладення АСАА з ЄС в цих секторах наведені у Додатку III до Угоди про асоціацію
- Угода АСАА передбачатиме, що торгівля товарами між Україною та ЄС в охоплених цією Угодою секторах буде здійснюватися на тих самих умовах, що застосовуються в торгівлі товарами між країнами-членами ЄС

Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

Що означає АСАА (1)

- Вимоги українських технічних регламентів до продукції та пов'язаних процесів є ідентичними вимогам відповідних директив ЄС
- Стандарти, що надають презумпцію відповідності вимогам технічних регламентів, та їхні переліки є ідентичними відповідним європейським гармонізованим стандартам та їх перелікам
- Скасовані всі дублюючі вимоги СанПіНів, НПАОПів тощо

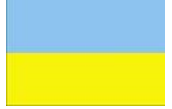

Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

Що означає АСАА (2)

- Вимоги до призначених органів є ідентичними вимогам до нотифікованих органів в ЄС
- Результати робіт з оцінки відповідності українських органів визнаватимуться в ЄС, Швейцарії, Норвегії, Ісландії, Туреччині та потенційно в США, Канаді, Японії, Австралії, Новій Зеландії
- Українські виробники отримають право нанесення європейського знака відповідності CE

Застосування технічних регламентів та стандартів до та після набрання чинності Угодою АСАА

До

- 1) Технічні регламенти, стандарти та оцінка відповідності – так, як передбачено відповідним технічним регламентом;
- 2) Взаємного визнання з ЄС не існує;
- 3) Маркування національним знаком відповідності

Після

- 1) Технічні регламенти, стандарти та оцінка відповідності – ідентичні з європейськими;
- 2) Існує взаємне визнання з ЄС;
- 3) Маркування європейським знаком відповідності CE

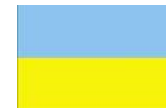
Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

Досягнення, завдання та проблеми на порядку денному

Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

В Україні створено законодавче поле для запровадження вимог і практик ЄС

- Закон України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» від 17.05.2001 (із змінами від 22.12.2011 та 15.01.2015) – враховує вимоги Регламенту ЄС 765/2008
- Закон України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» від 2.12.2010 (набрав чинності 5.07.2011) – на основі Регламенту ЄС 765/2008
- Закон України «Про загальну безпечність нехарчової продукції» від 2.12.2010 (набрав чинності 5.07.2011) – на основі Директиви ЄС 2001/95/EC
- Закон України «Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції» від 19.05.2011 (набрав чинності 16.09.2011) – на основі Директиви ЄС 85/374/EEC
- Закон України «Про стандартизацію» від 5.06.2014 (набрав чинності 3.01.2015)
- Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність» від 5.06.2014 (набирає чинності 1.01.2016)
- Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» від 15.01.2015 (набирає чинності 10.02.2016)
- Прийнята низка технічних регламентів з високим ступенем відповідності директивам ЄС

Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

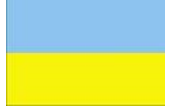

Основні завдання, що залишаються на порядку денному (1)

- Подальше прийняття технічних регламентів для нехарчової продукції, що відповідатимуть відповідним директивам і регламентам ЄС
- Прийняття в Україні важливих з регуляторної точки зору національних стандартів, що є ідентичними відповідним європейським стандартам
- Остаточний перехід від обов'язкової сертифікації до оцінки відповідності
- Запровадження добровільності стандартів у багатьох секторах
- Повномасштабне реформування системи метрології на основі нового закону
- Удосконалення законодавства у сфері харчової продукції та лікарських засобів

Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

Основні завдання, що залишаються на порядку денному (2)

- Повномасштабне реформування сфери санітарно-епідеміологічного благополуччя населення, пожежної безпеки та охорони праці з метою усунення надмірного попереджувального контролю, дублювання та суперечностей
- Посилення інституційного потенціалу національних органів стандартизації та акредитації
- Зміцнення технологічної спроможності та компетентності лабораторій
- Посилення компетентності персоналу контрольно-наглядових органів
- Підвищення обізнаності з боку українського бізнесу

Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

Основні проблеми при впровадженні європейського законодавства та підходів в Україні (1)

- Відсутність ефективного механізму координації на найвищому рівні, принаймні на рівні віце-прем'єра, і пов'язаний з цим брак політичної уваги до важливих деталей
- Обтяжливий процес розроблення та погодження проектів нормативно-правових актів
- Консервативність мислення державних службовців, особливо юристів
- Низький рівень розуміння конкретних актів законодавства ЄС та закріплених у них підходів і практик, прагнення відтворювати існуючі практики при прийнятті документів ЄС в якості національних
- Відсутність належної кадрової політики
- Низький рівень мотивації та гнучкості державних службовців, відповідальних за впровадження законодавства ЄС в Україні

Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

Основні проблеми при впровадженні європейського законодавства та підходів в Україні (2)

- Відсутність ефективної системи відслідковування змін у законодавстві ЄС
- Низький рівень володіння мовами ЄС та низька якість перекладу актів законодавства ЄС
- Незадовільна якість управління коштами державного бюджету, у т.ч. переданими в рамках програм бюджетної підтримки ЄС
- Орієнтація на корупційні практики та ігнорування закріплених у законодавстві вимог
- Недостатня обізнаність з боку бізнесу

Програма підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом»

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!